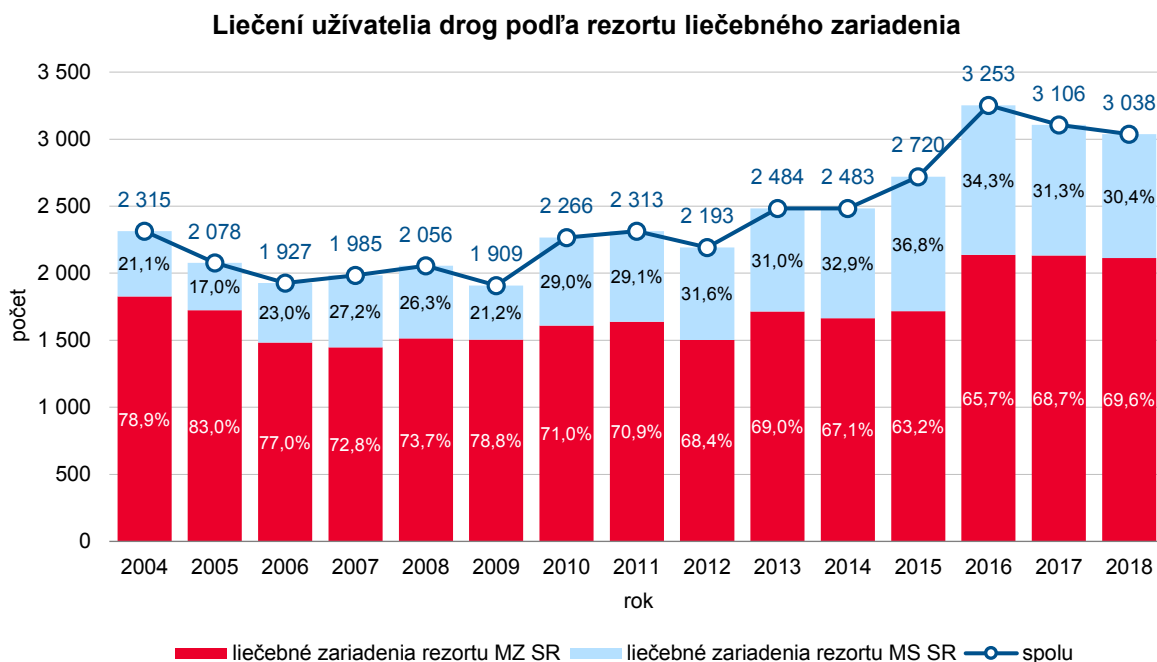

Drogová závislosť – liečba užívateľa drog v Slovenskej republike 2018

V roku 2018 podstúpilo na Slovensku liečbu pre užívanie nezákonných drog 3 038 osôb, čo predstavuje 55,8 osoby na 100 000 obyvateľov. Z počtu všetkých pacientov bolo 69,6 % pacientov liečených v zdravotníckych zariadeniach rezortu zdravotníctva (rezort MZ SR) a 30,4 % v nemocniciach pre obvinených a odsúdených a ústavoch na výkon trestu odňatia slobody (rezort MS SR).

V sledovanom období rokov 2004 – 2018 počet liečených užívateľov drog stúpil. V roku 2018 sa liečilo z drogovej závislosti o 31,2 % osôb viac ako v roku 2004. Nárast sa týkal viac mužov (o 35,2 %) ako žien (o 16,2 %).

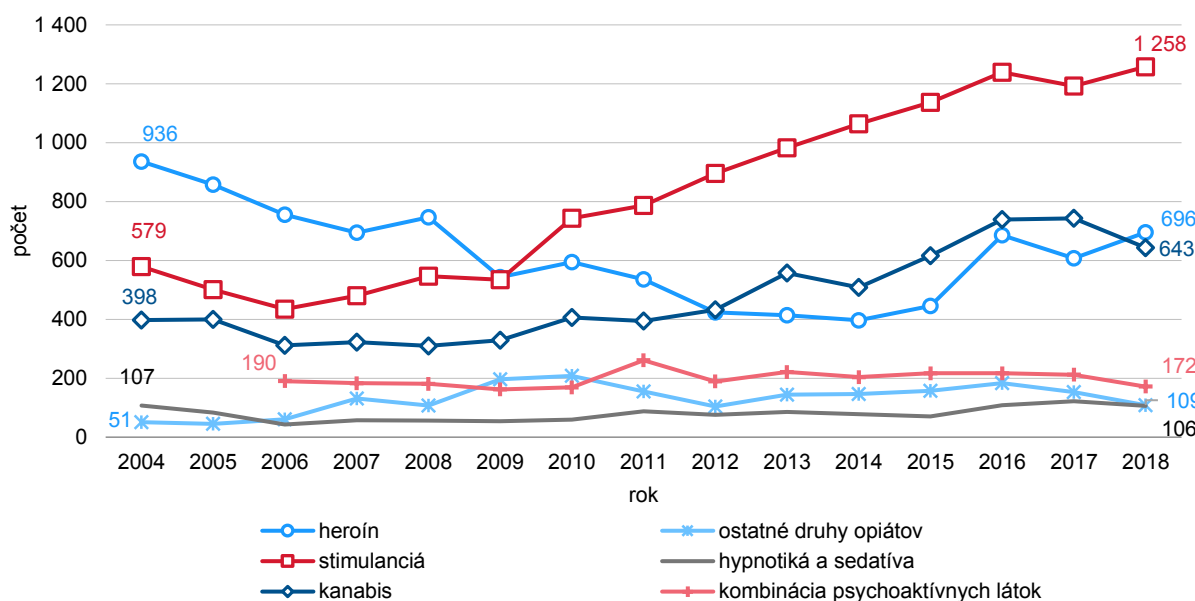

Muži tvorili až 81,6 % všetkých pacientov (2 478), ženy 18,4 % (560). V skupine liečených v rezorte MZ SR bol podiel mužov 77,7 % (1 642) a podiel žien 22,3 % (472). V skupine liečených v rezorte MS SR bola prevaha mužov ešte výraznejšia 90,5 % (836), ženy tu boli zastúpené len 9,5 % (88).

Štruktúra liečených užívateľov drog z hľadiska druhu užíwanej primárnej drogy bola v roku 2018 podobná ako v posledných predchádzajúcich rokoch.

Najčastejším dôvodom protidrogovej liečby bolo užívanie stimulačných látok ako primárnej drogy u 41,4 % osôb zo všetkých liečených (1 258 osôb, z nich 1 210 užívalo pervitín). Liečba užívateľov stimulancií je na vzostupe od roku 2009. Užívateľia opiátov predstavovali 26,5 % (805 osôb, z nich 696 užívalo heroín). Počet liečených užívateľov heroínu zaznamenal v rokoch 2004 – 2014 klesajúci trend, ale v posledných rokoch opäť stúpil. Užívateľia drog zo skupiny kanabis sa podieľali 21,2 % (643 osôb, z nich 615 užívalo marihuanu). Menej početnými v protidrogovej liečbe boli užívateľia hypnotík a sedatív 3,5 % (106), kokainu 0,9 % (28), prchavých látok 0,7 % (22), halucinogénov 0,1 % (4) a 5,7 % (172) tvorili užívateľia kombinácie psychoaktívnych látok, kedy primárnu drogu nie je možné určiť.

Liečenie užívateľa drog podľa vybraných skupín užívanej primárnej drogy

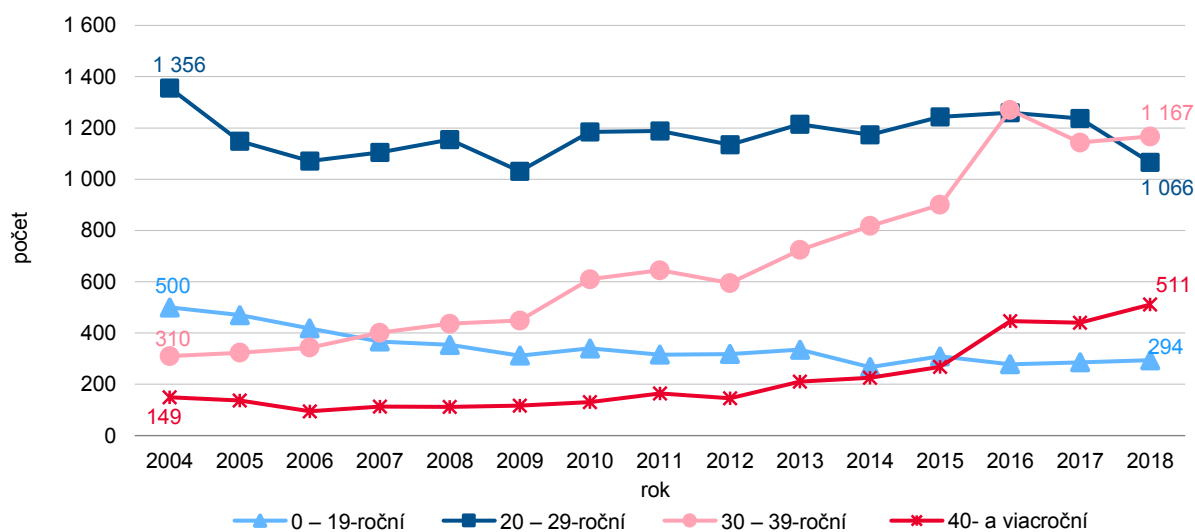

Štruktúra užívateľov podľa primárnej drogy bola mierne odlišná v zariadeniach rezortu MZ SR (stimulanciá 33,5 %, opiáty 30,4 %, kanabis 21,1 %, kombinácia psychoaktívnych látok 8,1 %, hypnotiká a sedatíva 4,9 %, ostatné skupiny drog 1,9 %) oproti liečeným v zariadeniach rezortu MS SR (stimulanciá 59,4 %, kanabis 21,2 %, opiáty 17,5 %, ostatné skupiny drog 1,8 %).

Viac ako polovica (1 709) z celkového počtu 3 038 užívateľov drog bola už v minulosti liečená. Najvyšší podiel opakovanej liečby sme evidovali pri užívateľoch heroínu (85,8 %). Prvýkrát liečených bolo 1 231 pacientov. Prvé liečby prevládali pri užívateľoch kokaínu (64,3 %) a pri užívateľoch marihuany (60,2 %).

Z hľadiska veku liečených užívateľov drog boli najpočetnejšími skupinami pacienti vo veku 30 – 39 rokov (1 167 osôb) a 20 – 29 rokov (1 066 osôb). Za sledované obdobie vzrástla takmer 4-násobne skupina 30 – 39-ročných liečených. Zvýšil sa aj počet pacientov vo veku 40 a viac rokov (3,5-násobne), naopak veková kategória 0 – 19-ročných v dlhodobom horizonte mierne klesá.

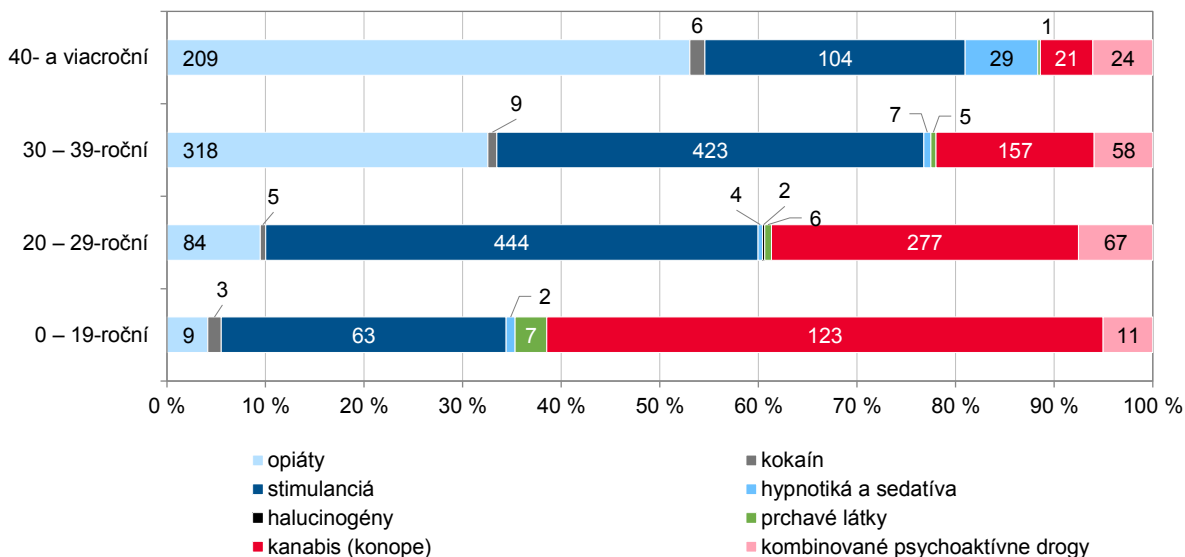
Liečenie užívateľa drog podľa vekových skupín

Druh užívanej primárnej drogy je mierne odlišný v skupine mužov a žien a tiež v závislosti od veku.

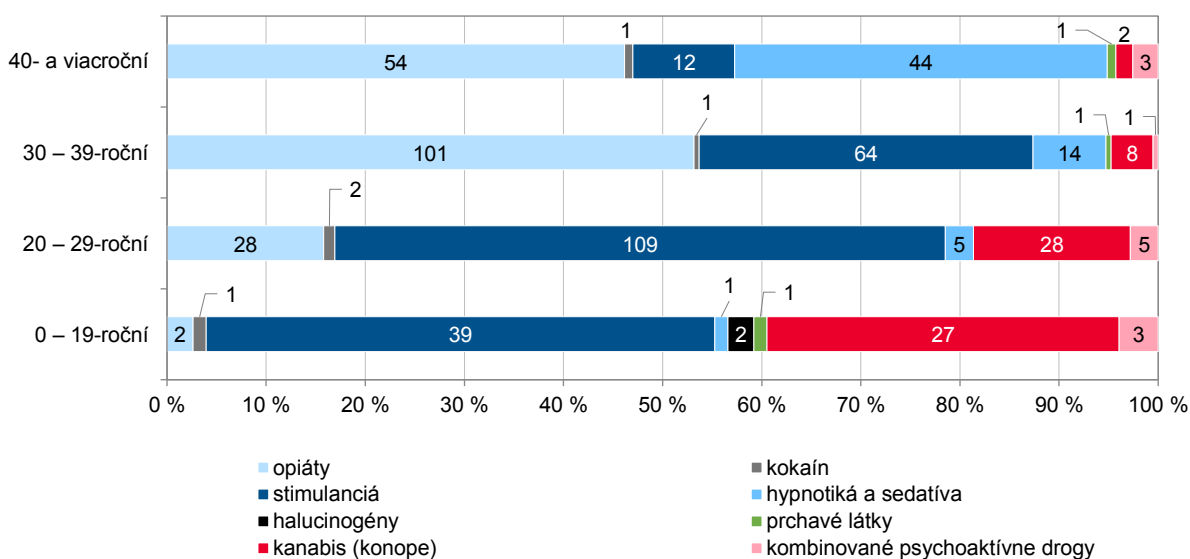
Mladí muži do 19 rokov sa liečili predovšetkým z užívania kanabisu (56,4 %) a stimulancií (28,9 %). U 20 – 29-ročných (49,9 %) a 30 – 39-ročných mužov (43,3 %) prevládala liečba v dôsledku užívania stimulancií. U 40- a viacročných mužov dominovala liečba zo závislosti na opiátoch (53,0 %).

Počet a štruktúra liečených užívateľov primárnej drogy podľa vekovej skupiny – muži

U mladých žien do 19 rokov prevládala liečba užívateľiek stimulancií (51,3 %) a kanabisu (35,5 %). Rovnako aj u 20 – 29-ročných žien prevládali stimulanciá, avšak s vyšším podielom (61,6 %) a liečba z užívania kanabisu už tvorila len 15 %. 30 – 39-ročné (53,2 %) a 40- a viacročné (46,2 %) ženy sa liečili hlavne z užívania opiátov. Kým u 30 – 39-ročných boli ďalšou početnou skupinou užívateľky stimulancií (33,7 %), u 40- a viacročných nasledovali užívateľky hypnotík a sedatív (37,6 %).

Počet a štruktúra liečených užívateľov primárnej drogy podľa vekovej skupiny – ženy

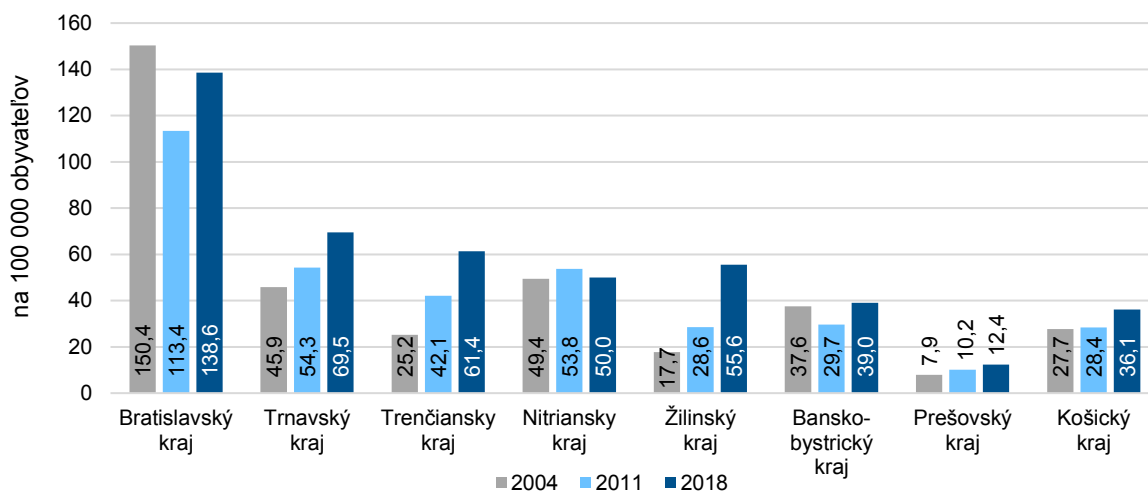

Najnižší priemerný vek mali užívatelia halucinogénov (20,0 rokov) a najvyšší užívatelia hypnotík a sedatív (47,0 rokov). Zo závislosti na marihuane sa liečili priemerne 25,7-roční pacienti, na prchavých látkach 26,6-roční, na pervitíne 29,6-roční, na kokaíne 32,6-roční a heroíne 37,0-roční pacienti.

Pri porovnaní krajov malo najvyšší počet pacientov trvalý pobyt v Bratislavskom kraji (138,6 na 100 000 obyvateľov). S odstupom nasledovali osoby z Trnavského (69,5/100 000) a Trenčianskeho kraja (61,4/100 000). Najmenej liečených pochádzalo z Prešovského kraja (12,4/100 000). Okrem Bratislavského kraja, kde prevládali užívatelia heroínu, bolo v ostatných krajoch najviac pacientov podstupujúcich liečbu pre užívanie stimulačných látok.

Aj pri pohľade zvlášť na skupinu liečených rezortu MZ SR a zvlášť na liečených rezortu MS SR, zostáva najpočetnejším krajom trvalého bydliska pacientov Bratislavský kraj a najmenej početným Prešovský kraj v oboch skupinách.

Liečenie užívatelia drog podľa trvalého bydliska

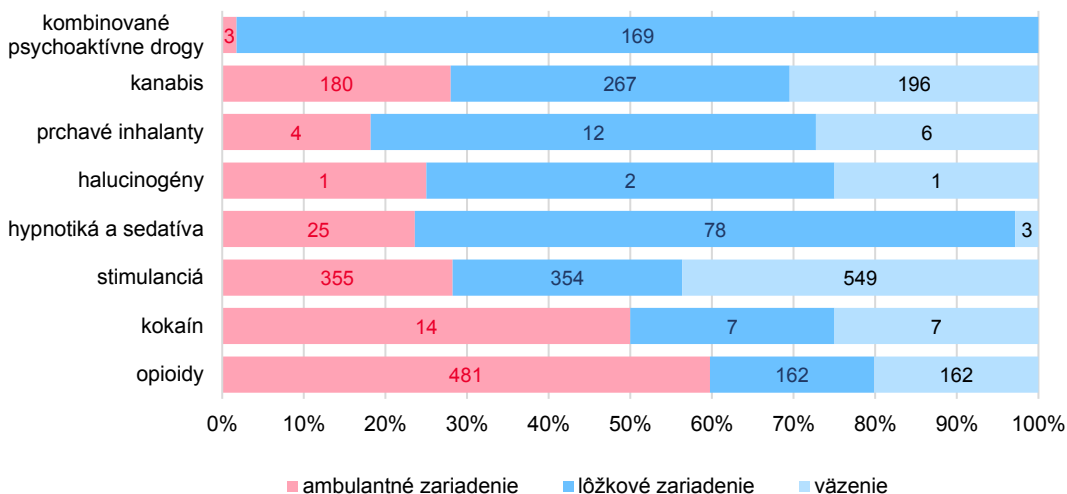

Najčastejším spôsobom podávania primárnej drogy bolo fajčenie (34,1 %), injekčné podanie (30,1 %) a šnupanie 22,2 %. Fajčenie je všeobecný spôsob užívania marihuany (94 % užívateľov marihuany). Heroín bol v 77 % prípadov podávaný injekčne, v 14 % prípadov fajčením. Kokaín bol v 82 % prípadov podaný šnupaním. Pervitín bol podávaný šnupaním (46 %), injekčne (26,9 %) a sčasti aj fajčením (19 %).

Sociálno-ekonomické ukazovatele naznačujú, že podľa pracovného stavu boli zo závislosti liečení predovšetkým nezamestnaní a závislí od inej osoby (46,2 %), podľa rodinného stavu slobodní užívatelia (83,1 %) a podľa spôsobu života žijúci s pôvodnou rodinou - rodičmi a pod. (36,6 %). Podľa vzdelania išlo hlavne o mužov so stredným vzdelaním bez maturity (35,0 %) a o ženy so základným ukončeným vzdelaním (37,9 %).

Medzinárodný indikátor Dopyt po liečbe sleduje liečených podľa typu liečebného zariadenia. Zo všetkých pacientov bolo 35,0 % liečených ambulantne (rezort MZ SR), 34,6 % v lôžkovom liečebnom zariadení (rezort MZ SR) a 30,4 % vo väzení (rezort MS SR). Ambulantná liečba bola poskytovaná užívateľom opioidov v 59,8 % prípadov, a to najmä u opakovane liečených pacientov. Liečba v lôžkovom zariadení zase dominovala u užívateľov kombinácie psychoaktívnych látok (98,3 %) a hypnotík a sedatív (73,6 %). Užívatelia stimulancií boli liečení vo väzeniach (43,6 %), ambulantne (28,2 %), aj v lôžkových útvaroch zdravotníckych zariadení (28,1 %).

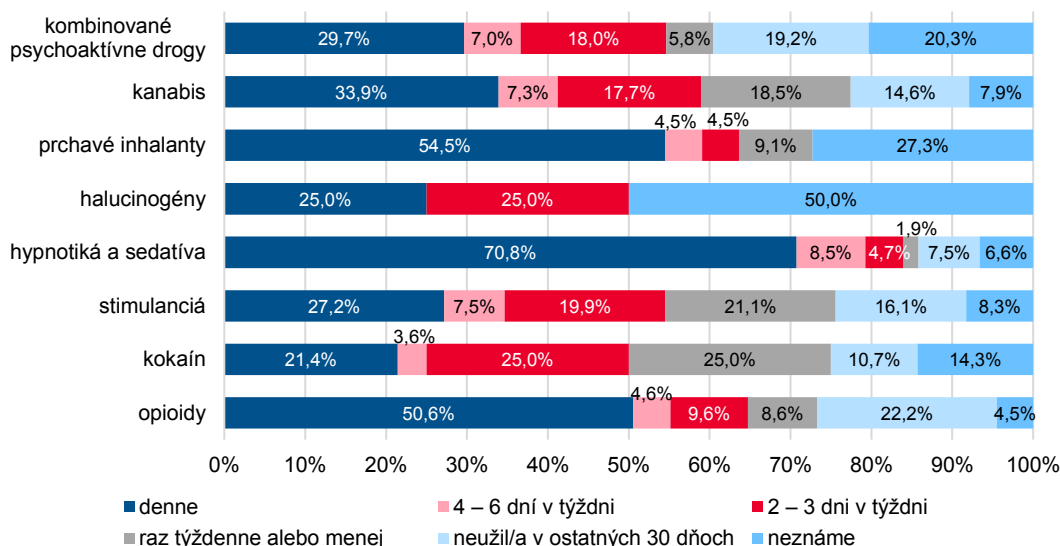
Počet a štruktúra liečených užívateľov drog podľa primárnej drogy a typu liečebného zariadenia

Hlavným dôvodom na vyhľadanie liečby bola vlastná iniciatíva, prípadne iniciatíva rodiny a priateľov (39,5 %) a súdom alebo políciou nariadená liečba (25,4 %).

S ohľadom na frekvenciu užívania primárnej drogy bola najčastejšie (36,6 %) podávaná denne. Časť liečených 6,6 % uviedlo užívanie 4 – 6 dní v týždni, 16,0 % 2 – 3 dni v týždni, 15,6 % raz týždenne alebo menej a 17,1 % liečených neužilo drogu v posledných 30 dňoch. Frekvencia užívania drog liečených podľa jednotlivých hlavných skupín primárnej drogy je zrejma z nasledujúceho grafu.

Štruktúra liečených užívateľov drog podľa frekvencie užívania primárnej drogy

Zo zisťovania použitia injekčnej striekačky vo vzťahu ku všetkým, primárnym aj sekundárnym drogám vyplynulo, že 49,8 % liečených nikdy neužilo drogu injekčne a 28,7 % ju injekčne užíva alebo užilo v posledných 12 mesiacoch.

Okrem primárnej drogy užívalo aj sekundárnu 1 766 pacientov, z nich 172 užívalo kombináciu viacerých psychoaktívnych látok, z ktorých nie je možné určiť primárnu drogu. Určenie primárnej a sekundárnej drogy závisí od frekvencie užívania a nie od toho, s ktorou drogou užívateľ začal. Za

sekundárnu drogu sa pritom nepovažuje nepravideľné užitie malého množstva iných látok. Najčastejšou sekundárnou drogou bola v roku 2018 marihuana (615 užívateľov), pervitín (606 užívateľov) a alkohol (173 užívateľov).

Podrobnejšie údaje k tejto téme sú obsiahnuté v publikačných tabuľkových výstupoch, ktoré sú k dispozícii na webovom sídle NCZI v časti Štatistické výstupy.